

Oddíl E – učební osnovy

I.5.A

DRAMATICKÁ VÝCHOVA

I.5.A – Dramatická výchova

Charakteristika předmětu: DRAMATICKÁ VÝCHOVA v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Dramatická výchova vychází ze stejnojmenného doplňujícího vzdělávacího oboru RVP pro základní vzdělávání, který je zaměřen na sociálně osobnostní rozvoj studentů a zároveň je specificky uměleckým předmětem. Formou fiktivních dramatických situací se student učí jednat a rozhodovat se v daných sociálních rolích, nahlížet na danou problematiku z různých perspektiv, uvědomovat si motivační a kauzální souvislost lidského jednání. Zároveň se učí dramatickým a inscenačním dovednostem, vstoupením do role a hrou v roli vyjádřit myšlenku, charakterizovat postavu atd. Student se seznamuje s kulturním dědictvím dramatické tvorby a učí se vnímat její hodnoty. V předmětu se celoročně realizují průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova. V předmětu studenti využívají znalostí a dovedností z ostatních předmětů, zejména českého jazyka a komunikace, literatury, dějepisu, hudební a výtvarné výchovy.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	2	X
sekunda	X	X
tercie	X	X
kvarta	X	X

Organizace výuky

Vzhledem k charakteru předmětu a specifické formě práce probíhá výuka ve dvou dělených skupinách, pro každou skupinu jednou týdně v bloku dvou vyučovacích hodin bezprostředně navazujících za sebou. Třída je dělena tak, aby byl ve skupině zachován proporcionální poměr chlapců a dívek. Běžná učebna je pro potřeby výuky uspořádána tak, aby byl k dispozici dostatečně velký volný pracovní prostor bez nábytku, studenti se pro potřeby výuky převlékají do volných oděvů, umožňujících neomezený pohyb.

Výchovné a vzdělávací strategie

Dramatická výchova je zaměřena na sociálně osobnostní rozvoj studentů a zároveň na specificky umělecké cíle především v rovině percepce a porozumění dramatickému umění. Zároveň vybavuje studenty základními dovednostmi a poskytuje vědomostní, dovednostní a zkušenostní základnu pro případné další rozvíjení zájmu o tento druh umění.

I.5.A – Dramatická výchova

Kompetence k učení

- umožňujeme studentům v rámci zadaných úkolů realizovat vlastní nápady, podporujeme jejich tvořivost a fantazii
- kultivujeme estetické vnímání studentů
- vedeme studenty k sebehodnocení, maximalizujeme jejich šanci prožít úspěch
- dbáme na to, aby si studenti osvojili odbornou terminologii
- je podněcována chuť studentů k vlastní tvořivosti a budování bezpečného prostředí v rámci kolektivu
- zadáváme studentům úkoly formou komplexně/částečně definovaných dramatických situací, jejichž řešení předpokládá uplatnění informací z různých informačních zdrojů včetně vlastní žité zkušenosti
- při týmové práci a evaluaci výstupů podporujeme interpersonální učení

Kompetence k řešení problémů

- zadávání úkolů formulujeme tak, aby podněcovalo k přemýšlení, rozvíjelo kreativitu, fantazii a originalitu studenta, úkoly jsou formulovány jako situace vyžadující jednání (rozhodnutí a jeho realizaci) a nemají předem definované správné řešení
- studenty vedeme k prozkoumávání a hodnocení důsledků a příčin zvolených rozhodnutí, hledají analogie se svým zkušenostním zázemím a se svými osobními životními strategiemi
- při týmové i individuální práci vedeme studenty k zodpovědnosti za průběh práce i konečný výsledek
- nabízíme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů a estetických soudů

Kompetence komunikativní

- během výuky vytváříme komunikační situace, v kterých si studenti vyzkoušejí různé formy komunikace, a to jak v rolích, do kterých v rámci dramatické situace vědomě vstupují, tak v rolích sociálních mimo fiktivní dramatickou situaci při řešení společného problému, při reflexi, evaluaci i autoevaluaci
- učíme studenty pravidlům komunikace s jednotlivci, ve skupině, se spolužákem, s učitelem, s ostatními dospělými osobami
- umožňujeme studentům seznámit se s různými komunikačními strategiemi a vyzkoušet si je
- učíme studenty zákonitostem specificky divadelní komunikace
- vedeme studenty k percepci a osvojení si různých komunikačních kódů – verbální, neverbální, posturika, gestika, mimika, proxemika, haptika
- trváme na kultivaci verbálního projevu a osvojení základních konvencí komunikace
- vedeme studenty k otevřené komunikaci spojené s vědomím etických norem a lidské důstojnosti, umožňujeme studentům uplatňovat prvky asertivity a otevřené komunikace v rámci reflexí a problémových evaluačních diskuzí

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce druhých a podávání konstruktivní zpětné vazby
- při společných diskusích a estetických soudech klademe důraz na respektování názoru druhých a schopnost přijmout cizí názor

I.5.A – Dramatická výchova

- učíme studenty přijmout určitou roli ve skupině jak při běžné výuce, tak při simulaci konkrétní situace
- umožňujeme, aby si studenti vyzkoušeli spolupráci na řešení úkolu v různě velkém týmu, v zadaných dramatických situacích umožňujeme studentům vstupovat do různých sociálních rolí a zkoušet si chování a jednání v jejich rámci

Kompetence občanské

- podněcujeme a rozvíjíme potřebu studentů setkávat se s dramatickým uměním jako s přirozenou součástí života
- prosazujeme a ukotvujeme tradiční hodnoty evropských kulturních tradic
- formou dramatických situací předkládáme studentům společenská témata s prvky sociálních, ekologických a etických dilemat, při jejichž řešení vedeme studenty k formulování jejich postojů, k zodpovědnému rozhodování a jednání a k uvědomění si důsledků jejich aktivity či pasivity
- pomáháme studentům zasazovat aktuální kulturní trendy do širších historických, filosofických a společenských souvislostí
- výuku doplňujeme o praktické exkurze, při návštěvách divadla vedeme studenty k respektování společenských norem

Kompetence pracovní

- vedeme studenty k vědomé časové strukturaci práce při přípravě individuálních/kolektivních výstupů (sbírání nápadů, plánování, zkoušení)
- vedeme studenty k patřičnému zacházení s pomůckami (rekvizity, kostýmy)
- vedeme studenty k objektivnímu sebehodnocení a posouzení svých schopností a možností z hlediska budoucí profesní orientace

Kompetence digitální/audiovizuální

- studenti si vyzkouší audiovizuální tvorbu
- tvorba videí
- tvorba podcastu/rozhlasové hry
- schopnost vyhledávat a třídit informace, vyhodnocovat jejich pravdivost
- schopnost komunikovat různými kanály a spolupracovat s pomocí digitálních technologií

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

P R I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Psychosomatické dovednosti • práce s hlasem • správné a bezpečné tvoření hlasu • práce s vlastním tělem a pohybem • verbální, neverbální komunikace	○ <i>student vědomě pracuje s hlasem a správně využívá dech</i> ○ <i>dodržuje pravidla hlasové hygieny</i> ○ <i>vědomě zachází s tělem, zaujímá přirozený základní aktivní postoj (aktivní držení těla v sedě, v pohybu apod.), umí si navodit svalové uvolnění</i> ○ <i>zvládá jednoduchý rytmus a dynamiku</i> ○ <i>používá různé kódy komunikace: stručně a srozumitelně verbálně vyjadřuje svou myšlenku, vyjadřuje základní emoce a</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova

I.5.A – Dramatická výchova

	<i>situace zástupnou řečí (intonací), gestem, tělesným postojem</i>	
Herní dovednosti • vstup do role • strukturační herní a jevištní situace • vnímání herního prostoru	○ <i>student vstupuje do zadané role a vystupuje z ní s pomocí změny tělesného výrazu, s pomocí kostýmního znaku, rekvizity, atributu, jedná v roli a dodržuje charakteristiky dané postavy</i> ○ <i>rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí</i> ○ <i>orientuje se v prostoru, především vzhledem k divákovi a ostatním spoluhráčům, účelně využívá mizanscény a případné dekorace</i> ○ <i>orientuje se v herní situaci, aktivně reaguje na spoluhráče a účelně podporuje jejich hru, pomáhá strukturovat situaci co do přehlednosti vizuální i akustické</i> ○ <i>připravuje a realizuje samostatný nebo kolektivní výstup srozumitelný pro diváky</i>	
Sociálně komunikační dovednosti • komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby • prezentace • reflexe, sebereflexe a hodnocení • spolupráce, organizace tvůrčí a skupinové práce	○ <i>student vyjadřuje svůj postoj, názor, vnímá postoje a názory druhých, vyjadřuje postoje a názory skupiny, kterou zastupuje</i> ○ <i>používá přiměřené komunikační kódy v rámci zadané herní situace</i> ○ <i>zahajuje, vede a ukončuje rozhovor v zadané sociální situaci, vede monolog formou „zveřejněné vnitřní řeči“</i> ○ <i>vytváří dramatickou postavu s využitím daného literárního textu (scénáře)</i> ○ <i>řídí a podporuje komunikaci v rámci skupiny během inscenační tvorby</i> ○ <i>samostatně nebo ve skupině vystupuje před diváky s řešením zadaného úkolu – formou verbální prezentace mimo roli – nebo výstupem v roli s využitím některé z konvencí dramatického oboru (živý obraz, pantomima, monolog...)</i> ○ <i>samostatně reflektuje svou činnost, pocity během hry, hodnotí práci svou, své skupiny i ostatních – všeobecně i podle vybraných kritérií, dokáže stručně vystihnout klady, zápory a možnosti dalšího rozpracování</i> ○ <i>aktivně se účastní společné práce (plánování, přípravy, zkoušení, hry) v různých velikých skupinách</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Výchova demokratického občana

I.5.A – Dramatická výchova

	<i>(celá skupina), přispívá svými nápady, podílí se na kolektivních rozhodnutích, akceptuje je a dodržuje dohodnutá/daná pravidla, přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku</i>	
Náměty a témata v dramatických situacích • nalézání a vyjadřování témat	○ <i>student interpretuje danou dramatickou situaci, nachází analogie z osobní zkušenosti</i> ○ <i>dokáže přiměřeným způsobem námět zpracovat (např. převést z literární podoby do dramatického jednání) a vyjádřit téma předlohy</i> ○ <i>prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva předmětů český jazyk a komunikace, kořeny evropské kultury
Práce na postavě • charakter, typ • motivace • dramatická postava • vztahy	○ <i>student pojmenovává charakterové vlastnosti postavy a jejich konkrétní projevy pojmenuje i dramaticky vyjádří</i> ○ <i>popíše motivaci (důvod/příčinu) jednání postavy a v roli podřizuje své jednání této motivaci</i> ○ <i>pojmenovává vztahy vybrané postavy k ostatním a pomocí zvoleného komunikačního kódu je vyjadřuje (intonace, posturika)</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Konflikt jako základ dramatické situace • řešení konfliktu jednáním postav	○ <i>student navrhuje řešení předloženého konfliktu</i> ○ <i>vstupuje do role jedné z postav zúčastněných v konfliktu a svým jednáním situaci řeší</i> ○ <i>navrhuje, hrou v roli zrealizuje jiné řešení předloženého konfliktu</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana
Dramatická situace, příběh • řazení situací v časové a příčinné následnosti • dramatizace literární předlohy	○ <i>student samostatně nebo ve skupině inscenuje událost, která předcházela nebo následovala nastolené dramatické situaci – s dodržením adekvátních časových posunů a změny věku postav</i> ○ <i>ve skupině realizuje dramatizaci jednoduchého literárního textu (pohádka, pověst, legenda) nebo její části a zachová její žánr a poetiku</i>	Využívá znalostí učiva předmětu český jazyk a komunikace Průnik s učivem dílny Antické mýty
Inscenační tvorba • dramaturgie, režie, herecká práce • scénografie • scénická hudba a zvuk	○ <i>student chápe uvedené pojmy</i> ○ <i>režijně a scénograficky připraví drobný výstup s malou skupinou hráčů</i>	Využití znalostí učiva předmětů výtvarná výchova, hudební výchova

I.5.A – Dramatická výchova

	○ rozlišuje a účelně využívá kostým, kostýmní znak, rekvizitu, atribut, dekoraci ○ umí hotový produkt obohatit o vhodnou zvukovou a hudební kulisu	
Recepce a reflexe dramatického umění ● základní stavební prvky dramatu ● základní dramatické žánry ● základní divadelní druhy ● současná dramatická umění a média	○ student rozpoznává ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu: situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace ○ pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky (komedie, tragédie, drama; činohra, loutkové divadlo, opera, opereta, muzikál, balet, pantomima) ○ kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu (divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba)	Využití znalostí učiva předmětu literatura